

drig bedre. Det er i alt Fald de organiserede Arbejdere for længe siden blevne klare paa. Derfor er det vor Overbevisning, at de Udtalelser, som den høitærede Finantsminister fremkom med i Gaar, ikke langt fra ikke overfor den tænkende Arbejder have nogen Bægt mere; thi det, at han siger, at han vil Beskyttelse for Arbejdernes Skyld, men ikke vil beskytte de enkelte Fabrikanter eller Storbefidderne, vil han ikke være i Stand til at føre noget eneste Bevis for. Det kan være, at han vil gjøre det, jeg beneqter ikke den høitærede Ministers gode Villie, men han er kun en enkelt Mand og ikke noget som helst Andet, men Ingen af alle de Andre vil være med til at gjøre det; de gaa med i Konfurrensekampen, de indforstrive den billigst mulige Arbeidskraft. Derfor siger jeg, at de beskytte for deres egen Skyld. De vilde have Ministeren til at gennemføre Beskyttelsen navnlig for den enkelte Storbefidder og ikke for Arbejdernes Skyld; den Stand er dem temmelig ligegyldig. Derfor siger jeg: Lad os komme ind paa et andet System, en anden Produktionsmaade, en helt anden Ordning af vore økonomiske Forhold, for bliver der ikke bedre Tilstande for Arbejdere. Og lad os ikke høre den Tale til Besmykkelse af disse Principer, som vil gjøres gjældende, at de kun fremsættes for at gavne Arbejderne; thi, mine Herrer, Sandhed er det ikke.

Neergaard: Jeg skal indskrænke mig til ganske faa Bemærkninger, da den ærede Forslagsstiller endnu er indtegnat som Taler, og Tiden er jo meget knap. Den høitærede Finantsminister kunde ikke forstaa, at jeg i mine Udtalelser i Gaar ikke havde taget tilstrækkelig Hensyn til Arbejderne. Den høitærede Finantsminister sagde: Det er meget godt, at man siger, de og de Industrier passe ikke her for vort Land, lad dem saa gaa til Grunde; men — sagde Finantsministeren — hvad bliver der da af Arbejderne? I det Hele taget lagde han Hovedvægten paa Hensynet til Arbejderne. Jeg vil nu sige, at det er en Misforstaaelse af mine Udtalelser i Gaar at antage, at jeg skulde have villet unddrage de hidtil beskyttede Virksomheder enhver Støtte for Fremtiden. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 6te Valgkreds

(Brandes) kom jo endogaa til det Resultat, at jeg saa godt som ikke vilde være ved den bestaaende Beskyttelse; det var ligesaa stor en Misforstaaelse til den anden Side. Men den høitærede Finantsminister havde ingen Grund til lige overfor mig at anføre, at jeg vilde henvise Arbejderne til at forsøge sig ved andre Erhverv. Jeg indser meget godt, at denne gamle Manchesterbetragtning ikke kan staa for de praktiske Forholds Prøve. Her maa tages et vist Hensyn, et Hensyn, som jeg tror, at jeg i mit Foredrag ogsaa har taget. Men jeg vil med Hensyn til Arbejderne gjøre den meget ærede Finantsminister opmærksom paa, at det er og bliver en Misforstaaelse, at det særlig er Arbejderne, man gavner gennem Beskyttelse. Det er allerede blevet fremhævet her i Dag, at Beskyttelsen jo kun beskytter Varerne, ikke Arbejderne. I det Dieblis, der ved stærk Forhøielse af Beskyttelsen voxer store Virksomheder op her i Landet, vil selvfølgelig Arbejdere strømme til fra Udlandet, og Landdistrikterne. Derved kan Arbejdslønnen umulig i Vængden forhøies; der kommer et Punkt, hvor den synker ned. Der er den Giendommelighed ved Beskyttelsen, at det er i første Løb, man faar Fordel af den. Man kan ganske vist paastaa, at i en kort Tid giver den Fordel. Denne Fordel falder Arbeidskraft til Fabrikanten, den Mand, som sætter Virksomheden i Gang, kan, hvis Tidene ere gunstige, i saa Nar faae en meget bethdelig Fordel deraf og tjene sig en Formue, medens de Arbejdere, der ere kaldte her til, og som maaste ere revne ud af naturlige Forhold, hvor Arbejdet gav bedre og sundere Udbytte, i mange Tilfælde vilde komme til at ligge paa Fattigvæsenet, naar den kunstige Stigning igjen ophører og det paa Grund af de Foranstaltninger, som have lokket dem hertil. Under den megen Tale om Arbejderne er jeg kommen til at tænke paa en Forhandling, som jeg har set refereret fra et jydsk Loldreformmøde, hvor en Fabrikant udtalte, at han ikke kunde undvære Beskyttelsen. Han vurderede til den 67,000 Kr. om Aaret, saa Meget betød den for hans Part. Da han saa blev spurgt om, hvor mange Arbejdere han havde, svarede han 80, og Indlederen ved Mødet spurgte saa Medlemmerne, om de ikke vilde foretrække at faae de 80 Arbejdere paa Sognene, og der for sørgte dem helt og holdent, naar de kunde